

EMLÉKEZÉS MÁTHÉ PÁL TANÁR ÚRRA

Máthé Pál tanár úr 1976 óta dolgozott iskolánkban mint történelem szakos vezetőtanár. Ezt megelőzően a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorlóiskola vezetőtanára volt. Kiváló felkészültségű, rajongva szeretett, szuggesztív tanáregyenység volt. Szaktanári munkájának hatékonyságát kiválóan felkészített diákok nemzedéknyi sora, tanítványainak rangos versenyeredményei bizonyítják. Kétszer volt nyertese növendéke az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenynek, egy tanulója pedig a "Ki miben tudós" verseny győztese lett. Szakmai rangja és tekintélye jóval túlterjedt az iskolán. Szerkesztett szöveggyűjteményt, publikált módszertani cikkeket, részt vett a rádió és a televízió ismeretterjesztő műsoraiban. Magas társadalmi és állami kitüntetések ismerték el munkáját: Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Trefort Ágoston díja, Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt.

Vörös László

Reggelente sokszor ültem a töri tanáriban a kettesért, a mamámnak (aki egyébként korábban az évfolyamtársa volt) az egyik téli szünetben előírta, hogy passzírozzon ki belőlem valami tudást. Így amikor az öcsém és a papám Lillafüreden muflonokat nézegetett a térdig érő hóban, én törit tanultam. De tudom, és most már különösen értem, hogy ez nem kitolás, hanem hihetetlen elegáns jólelkűség volt velem szemben.

„A halál tulajdonképpen jelentéktelen dolog... Valójában csak átmentem ide a szomszéd szobába. Én én vagyok, te pedig te. Akármit is jelentettünk egymásnak egymás életében, ez mit sem változott. Nevezd csak nyugodtan a megszokott nevemen, beszélj velem ugyanazon a könnyed hangon, melyen mindig is beszéltél. Ne változtass a hangszíneden. Nevezz ugyanúgy, ahogy valaha együtt nevtünk a vicceken. Imádkozz, mosolyogj, gondoldj rám, emlegetsd fel a nevem, nap mint nap, ahogyan annak előtte is, de ne árnyékolja be semmi a hangulatod, amikor szóba kerülök. Az élet nem kapott semmiféle új jelentést. Minden olyan, mint amilyen volt, nem szakadt meg a folytonosság. Az, hogy nem látnak, még nem jelenti azt, hogy nem kell rám gondolni. Várom rád, itt vagyok a közeledben – egészen közel. Nincs semmi baj.”

Kelemen Judit (1980)

Sajnálom, hogy amikor adatik, nem köszönhetünk el attól az *embertől*, aki igazi tanárunk volt. Nem azért írom így, mert Palival együtt bejuttattott az OKTV döntőbe, és nélküle nem is nyerhettünk volna. Ha emlékeztek, számos tanárunkkal ellentétben, nem csinált protokollkérdést a történelem ismeretéből, sőt, néhányszor ki lehetett írni, hogy „nem készültünk”. Ez nem csak a személyéből áradó mérhető (!) intelligenciát jelezte. Mire van ma nagyobb szükségetek az életben: arra, hogy egy kicsit tudjátok, honnan jöttünk, vagy a gyökvonásra, a kémiai egyenletek megfejtésére, esetleg a petúnia elemzésére? A mérhető intelligencia másik oldala volt, hogy úgy készítet fel bennünket a történelemversenyre, ahogyan magam még tanárról nem hallottam. Beengedett a magánéletébe, a szabadidejébe, a lakásán készültünk. Soha nem felejttem el: '79. december 31-én, miután „kiszálltunk” a történelemből, megkérdezte: itatok-e már ír kávé? Senki nem ivott, és az *ember* megmutatta, miként kell élvezni mértéktartóan a spiritusz ízét. Ez a *tanár* igazi feladata: megmutatni, hogy bármely dolog hatása alatt ne veszítsd el magadat. A benned levő *ember*.

Úgy hiszem, oly módon kellene Pali bácsira megemlékezni – vagy inkább *vele* lenni – ahogyan Ő szeretné. Én például egy kicsit (vagy nagyon) kisírom magamat, azután csak a szépre, a

gimnáziumra, a kirándulásokra, az érettségi utáni találkozásokra gondolok. Mintha éppen *őreá* várnék...

Miért tör elő belőlünk így és most a szeretet? Talán, mert rádöbbsentünk az *ember* elvesztésére, hogy ki is volt az igazi *tanárunk*. Segítette azt, akit érdekelt az *Ő* tudománya, de nem bántotta és nem akadályozta, aki csak „muszájból” olvasta a számára legfontosabb fejezetét a tudásnak. Az iskola után, az életbe belenőve kevés ilyen személlyel találkoztunk. Néhány gyöngyszemünk van, és az egyikről sokan akkor tudták meg, hogy milyen drágakő birtokában voltak, amikor észreveték, hogy elveszett.

Horváth István (1980)

Mint régi diákja, én sem tehettem mást, minthogy néhány percre félretéve mindent, ami a jelenben van, a múltba révedtem. Általában nem voltam a tanárok kedvence, és ez az érzés a Trefortban kölcsönös is volt. Ezért meglepetten kaptam magam azon, hogy mennyi szeretet tör fel belőlem Pali bácsira gondolva. A múltba nézés számomra ritka pillanatán így kicsit elidőzve meg kellett állapítanom, ő volt gimnáziumi éveim legkedvesebb tanára. Lenyűgöző előadó és ember volt, akinek volt szeme és szíve meglátni az értékeket, és tisztelte minden diákjában a másik embert, bármennyire is eltért az az átlagostól.

Vida Antal (1980)

Hihetetlen hogy Pali bácsi emlékére mindenből milyen természetesen tör fel a szeretet érzése, függetlenül attól, hogy történelem versenyes volt-e, vagy teljesen másra készült. Most is emlékszem az első napra, amikor bejött bohókás járásával, vidáman az osztályba, kék köpenyében. Soha nem a hangossággal, kiabálással érte el hogy figyeljünk, „csak” bejött és „csak” olyan volt a személyisége... és figyeltünk. Talán ez lenne a lényeg. Most is emlékszem a kirándulásokra, a barlangászásra, és ezekből az élményekből mindenkinek jutott, nem csak a „krém” töriseknek. Nagyon szíven ütött, mikor öt éve találkoztam vele a kórházunkban. A rehabilitációról jött, ott tudtam meg hogy stroke-ja volt, de már gyógyult és mosolygott, úgy, ahogy régen. Máthé Pali bácsi életében tett azért, hogy a mondabeli Diogenész soha ne keressen hiába a lámpással...

Arabadzisz Krisztina (1980)

Amikor először bejött a terembe gyors lépteivel sötétkék köpenyében, azt hittük, valamilyen karbantartó munkás. De nem szerelt meg semmit, hanem felírta a nevét a táblára.

Aztán elmondta a játékszabályokat. A tanév során mindenkinek lehetősége van háromszor bejelenteni, hogy nem készült. Ha kint van a tanári asztalon egy papírra felírva, hogy kik azok, akik ma nem készültek, akkor ők aznap biztosan nem felelnek. Néhány nap múlva azonban felkeresik a tanár urat valamelyik szünetben, és felmondják a leckét. Nem fogom megkérdezni, ki miért nem készült – mondta. – Ha valakitől mégis megkérdezem, nyugodtan válaszolja azt, hogy „csak”.

„Dolgozatírásnál, ha valakinél puskát találok, amit saját maga írt, nem csinálom belőle ügyet, elveszem, húzok egy vonalat a dolgozatán, és a vonal fölötti részen a javításkor amiről úgy látom, hogy megegyezik a puskán szereplő információkkal, azt nem értékelem. Ügyet csinálom azonban és egyest adok akkor, ha valaki a tankönyvből puskázik. Ugyanis aki arra sem veszi a fáradságot...” – ezen a ponton mindenki elnevette magát, be sem kellett fejeznie a mondatot.

Ettől a pillanattól kezdve meg volt a kontaktus tanár és diák között. Értettük a játékszabályokat, megbecsültük, és betartottuk mindkét oldalon. Nagyon korrekt, tiszta, emberi viszony jellemezte négyéves együttlétünket. Értettük a tanár úr szándékait, soha nem éltünk vissza a bizalmával, cserébe rengeteg szeretetet kaptunk tőle egyenként és együtt.

Pali bácsi szeretett kirándulni. Mi az A osztály voltunk, de tanította ugyanazon az évfolyamon a B-seket is, így együtt kirándult a két osztály. Persze nem mindenki, csak aki akart. De elég gyakran, havonta-kéthavonta szervezett jobbnál jobb túrákat, és mindegyiken voltak legalább húszan. Én magam és a barátnőm nem voltunk különösebben természetjáró típusúak, de amikor négynapos kirándulást hirdetett a tanár úr, azt már mi is látni akartuk. Pali bácsi azokban a napokban többször is figyelmeztetett minket, hogy ezek a túrák kemények lesznek, és nincs mód leszakadni, de mindannyiszor megerősítettük, hogy erre jelentkeztünk. Aztán a túra közben odajött hozzánk meglepéssel nyugtázni, hogy remekül bírjuk a strapát, és mennyire örül, hogy mi is eljöttünk. Attól kezdve mi is jártunk kirándulni. Lesz Máthé-kirándulás! – kiáltotta be valaki a terembe, és akkor húszan odasereglettünk feliratkozni.

Pali bácsi az élen haladt, vérbeli kiránduló volt, tele energiával és jókedvvel. Mindenkit szemmel tartott, segített, akinek kellett, és jókat beszélgetett mindenkivel. Bármiről. Számon tartotta, visszatért rá, örült, együtt érzett, tanácsot adott. Megbízható barát volt.

Esténként pedig még jókat játszottunk. Rengeteg ötlet volt a tarsolyában, jó játékokat talált ki, örömmel játszottuk ezeket, és jól is játszott. Kiváló humorral, finom öniróniával tudta önmagát előadni, bármilyen szerepet remekül alakított, ugyanakkor őszinte kíváncsisággal figyelt minket. Nem sajnálta senkitől a dicséretet, ha valamiben jónak bizonyult az illető. Ezért aztán mindannyian bátran néztünk a szemébe, a jó törisek is meg a gyengébbek is, ő pedig szeretettel bánt mindannyiunkkal, tanítási óra alatt is meg órán kívül is. A sok-sok közös élmény összekovácsolta a társaságot, a barátság életre szólóan megmaradt.

Amikor leszálltunk a vonatról, körbeálltunk, mindenki berakta a jobb kezét a kör közepébe, és szótagolva kiáltottuk: szer-vusz-tok! – és ettől mindig olyan boldogok voltunk.

Tanárunkat, apánkat, barátunkat veszítettük el Máthé Pali bácsival. Ezentúl az égi csatornán beszélgetünk vele.

Botta Melinda (1980)